

Een huis met zeven kamers inkijken...

Gedempt zonlicht scheen op de ramen, die zo dicht naast elkaar lagen dat het gebouw uit vier of vijf horizontale glasbanen leek te bestaan en iets kwetsbaars uitstraalde.

Erin huiverde toen ze naderbij kwam. De dubbele toegangsdeuren waren getooid met een boog van rode en witte ballonnen.

‘Nog steeds de schoolkleuren, je zou verwachten dat ze zo langzamerhand...’ zei Hanna.

Ze betraden de aula met zijn kale toneel, grijze gordijnen, zwarte verwarmingsbuizen en betongeur. Mensen van allerlei leeftijden stonden in groepjes bijeen. Boven hun hoofden alweer ballonnen, in trossen dit keer. Rood en wit.

Schaamte, dacht Erin.

De schoolkleuren vooral.

Rood en wit waren de collegesjaals rond de nekken van haar klasgenoten. De elegante val van de dunne wollen stof op een blauwe blazer, of de nonchalante zwier van de achteloos afgeworpen enige echte, die uit een dubbele schooltas op een bagagedrager stak.

Zij keek ernaar, geleund tegen een muur, of quasi onverschillig voortstappend in door haar moeder gemaakte kleren van ribfluweel en seersucker, haar hals gehuld in de patentsteken van een blauwwollen das.

Reden genoeg voor wraak.

Als ze overdag door de stad fietste of om twee uur 's nachts zat te kleumen op de bank, bedacht ze vergeldingsplannen die ze meteen weer verwierp. Haar fantasieën waren aanvankelijk zo infantiel dat ze er niet over durfde te praten, zelfs niet in de spreekkamer van Paulien. Quasi per ongeluk een glas rode wijn over Angélique Spanjaard gooien, Karel-Jan Westerhout met een pen in zijn arrogante ogen prikken. Gaandeweg werd ze verstandiger. Een goed gesprek moest het worden. Over jaloezie en onmacht. Nee, over het effect van een uitzonderingspositie op een tere puberziel. ‘Verre buitenwijk. Geen zeilervaring. Nooit naar Italië.’

Ze zouden zich doodschamen. Vivienne Toebosch met haar witte villa; Jan-Kees Boekhoven met zijn marmeren wastafels; Angélique Spanjaard, koningin van de rotopmerking. Erin ging hun de waarheid over vroeger laten zien. Met de kennis van nu.

Toen de bewuste dag gekomen was zag ze in haar halspiegel een vrouw met strijdlustige bloesjes op haar wangen. Maar ook een vrouw in een zwarte jurk die haar

lichaam elegant omsloot en haar rossige haren cachet gaf. Ze ging zichzelf vandaag niet afkraken. Een acht-plus, geen punt minder, besliste ze, terwijl ze nog even naar haar werkkamertje liep om een to-do lijstje te schrijven. *Een of twee mensen van school confronteren met het verleden. Laten zien hoe erg. Bevrijding.*

Daarna kappen. Kleding. Klas binnenkomen. Voorbij. Woede over Joost: voorbij.

Bijvangst: mannen, besluit over Berend en Roel.

Een gestage stroom reünisten vulde de school. Erin onderhield zich al een half uur met Jaap en Hanna in de scheikundegang op de eerste verdieping. Ze kwamen overeen dat er niets veranderd was. Het versleten linoleum van nu was precies het versleten linoleum van toen.

‘Een zinloos gebouw, wat doe ik hier? Niets wat me interesseert.’ Hanna keek boos van links naar rechts.

‘Mij wel. Ik wil er dwars doorheen breken.’ Erin voelde aan haar voeten weer het knellende kunstleer van de nieuwe instapschoenen met zilveren gesp die mooi waren totdat Angelique Spanjaard ze in het oog kreeg.

‘Erin, heb je nieuwe eh schoenen?’

De veelzeggende pauze en haar lachje deden de zilveren gespen glimmen als een kaarsenmakerskat in de maneschijn.

Wanneer zou Angelique verschijnen, met haar luid misbaar? Onrustig speurde Erin rond. Bij iedere blonde vrouw die passeerde voelde ze een schokje in haar hartstreek. Jaap torende bedaard boven hen uit. Het warme timbre van zijn stem vormde een veilige zone in de lucht rond hen drieën. ‘De moderne samenleving heeft de dood verdrongen naar een uithoek van ons bewustzijn. In scherp contrast met de Middeleeuwer, die...’

In haar blikveld verscheen een clubje vijftigplussers dat samendromde bij de deur van het scheikundelokaal. Er was een vrouw bij die als één pot nat op Vivienne Toebosch leek. Gezet figuur, satijnglanzende jurk en met de vals-moederlijke uitstraling van Vivienne, die in je gezicht zo aardig kon doen.

‘In wat voor huis woon je?’

‘Een flat.’

‘Ik woon in een villa van vier verdiepingen. Hoeveel kamers hebben jullie?’

‘Drie.’

‘Dat is wel gezellig zeker?’

‘Ja.’

Lachend stoof Vivienne naar haar vriendinnen toe. ‘Drie!’

Was die vrouw in glanzend zwart Vivienne? Erin rechtte haar schouders. Onkwetsbaar zijn. Was ze het? De vrouw had iets schichtigs. Erin ademde uit. Ze was het niet.

Een man naast de niet-Vivienne staarde nieuwsgierig in haar richting. Hij droeg een bril met blikkerende glazen. Geen klasgenoot, voor zover ze wist. Wat wilde hij? Kraaien dat hij zes geslachten terug voorvaderen in de scheepsbouw had, zoals Karel-Jan Westerhout placht te doen? Ze moest vooral niet verlegen door haar haren gaan strijken.

Jaaps stem praatte maar door. Een grijsharige lange slungel was hij nu, met verticale plooiën langs zijn mond. Rustig en onverwoestbaar. Ze had rond haar twintigste een paar keer het bed met hem gedeeld. Puur omdat hij, als Hanna's broer, voor het grijpen lag.

Hanna was langzaam veranderd van een stuntelig meisje in een iets minder stuntelige vrouw. Haar wilde bos haar was nu bruin met grijze uitgroei, haar smalle gezicht leek nog smaller door het verdriet om Huib.

Toen Erin haar blik even naar rechts richtte, staarde de man met de bril haar weer aan. Wat moest hij met haar? Ze was niet zijn type, laat staan dat hij haar type zou zijn. Hij was exemplarisch voor de gemiddelde ex-leerling van deze school – donkerblauw pak met gestreepte das – maar in tegenstelling tot veel leeftijdgenoten niet onknap. Hij had nog een volle grijze haardos. Waarom bespiedde hij haar? Hadden ze toch bij elkaar in de klas gezeten? Er rinkelde geen bel. Snel keek ze voor zich.

Hanna maaide haar arm rond in een slordige halve cirkel. 'Dit is nog deprimerender dan ik verwachtte! Ik heb je van tevoren gezegd dat er niets maar dan ook niets veranderd zou zijn!'

Erin knikte. 'Niet meteen kijken! Weten jullie wie die man met bril is in het groepje rechts bij de deur?'

Jaap gaf een aanzet om zich in zijn volle lengte om te draaien. Snel legde Erin haar hand op zijn arm. Hij staakte zijn halve draai, waarna zijn te wijde grijze colbert nog een halve slag doorgolfde en glimlachte onbekommerd. 'Leuk je weer eens te zien, Erin.'

Hanna blikte nors opzij. 'Geen idee. Die man interesseert me totaal niet. Een ontielijke bal.'

'Confronteren,' zei Erin. 'Ik ga Angelique of iemand anders van haar soort gewoon vertellen hoe het voor ons was vroeger.'

'Wat wil je daar in godsnaam mee?' Hanna's bruine ogen blikkerden.

‘Dingen verhelderen. Mezelf leren kennen. Me niet meer aanpassen.’

‘Een interessante gedachte,’ zei Jaap. ‘Je moet me daar eens meer over vertellen.’

Ze liepen gedrieën naar de bar in de hal, waar ze veertig jaar terug chocomel dronken in vale T-shirts met *make love not war* buttons.

Op de balie stonden de kopjes in het gelid. De zweterige lucht van pubers had plaatsgemaakt voor koffiegeuren. Ook zichzelf waren erop vooruitgegaan. Erin in haar simpele zwarte jurk met wit-groene ketting, Hanna in een paars jasje dat helaas plooidde op de rug, net als Jaaps colbert – zelfde figuur, zelfde probleem.

Toen ze hun koffie hadden werd Jaap aangeklampt door een man met wijduitstaand haar, in een trui.

‘Jaap Vreugde! Nog steeds bezig met de middeleeuwen?’

De twee mannen begaven zich in geanimeerd gesprek.

‘Dat is Leo Bos,’ zei Hanna. ‘Was hoogleraar Sanskriet, is nu wegbezuinigd. Een grof schandaal.’

Het werd steeds drukker in de hoofdhal en zelfs in de zijhal, waar vroeger de kapstokken hingen die het begin van de schooljungle vormden. Hanna beloerde een viertal passanten. ‘Allemaal geworden wat pappie en mammie wilden. Niets nieuws, niets verrassends.’

Een oudere vrouw met een glimmend zwarte wandelstok en een over haar boezem afhangend parelsnoer werd omringd door drie onberispelijk geklede mannen. *Dat moet vroeger iets geweest zijn van comme ça en oh lala!* zong Erins hoofd zenuwachtig. Een angstaanjagende tante. ‘Kalm blijven’, zei de stem van Paulien in haar hoofd. ‘Redelijk nadenken’. Ze kende die vrouw niet. Misschien was het wel dat meisje uit de zesde, waar zij als twaalfjarige zo tegenop had gekeken. Gemma, Gwen... voorzitter van het schoolbestuur, lichtblauw of grijs twinset, golvend haar, te volwassen om een verlegen eersteklasser expres te laten struikelen over haar tas, of haar ogen naar het plafond te draaien als je de aula binnenkwam. Een geruststellende aanwezigheid voor Erin. Als de pesterijen van Angelique en Vivienne ondraaglijk werden, riep ze Gwen te hulp. Een tijdlang was dat een mantra voor ze insliep.

‘Zie jij Angelique ergens, of Vivienne?’

‘Dat zijn niet bepaald de mensen voor wie ik gekomen ben.’ Hanna lachte schamper.

‘Ik dus wel. Ik lust ze rauw.’

Naast elkaar leunden ze tegen een verwarmingsbuis, net als in hun muurbloempjestijd.

‘Hoe gaat het met Maite?’ vroeg Hanna.

‘Nog hetzelfde.’

‘Op hoeveel sollicitatiebrieven zit ze?’

‘Honderd of zo.’

‘Dus ze blijft bij *De hap?*’

‘*Sap en Hap*. Ze is niet de enige afgestudeerde daar.’

‘Blij dat ik geen kinderen heb,’ zei Hanna. ‘Ik werd gek.’

Vanuit de aula klonk af en toe een opgewekte vrouwenstem die aankondigde welke groep zich moest verzamelen voor de klassenfoto. Tussen de mededelingen door was zachte muziek te horen. Klassiek, pop en onverwacht het schoollied. Erin voelde het schaamrood naar haar hoofd stijgen en draaide zich af van Hanna’s scherpe blik.

Een slanke vrouw snelwandelde langs.

‘Hoi Marika!’ Hanna zwaaide haar arm diagonaal omhoog, alsof ze een doel verdedigde.

De vrouw stopte abrupt: ‘Hanna. En Erin. Hoe gaat het met jullie?’

Erin kromp. Paulien kon zeggen wat ze wilde: jezelf zijn, je kracht kennen... ze zou haar wel eens tegenover Marika willen zien. Marika Wittenberg was de crème de la crème, dat wist de hele school. Zweedse adel. Haar ouders bewoonden een kasteel buiten de stad. Ze nam haar plaats in de wereld vanzelfsprekend in, zoals mensen die generaties lang de dienst hebben uitgemaakt dat van hun ouders leerden, zonder het te beseffen. Ze wist altijd wat ze moest zeggen, hoewel dat zelden van diep inzicht of originaliteit getuigde. Ook nu slaagde ze erin om vriendelijk, maar zonder noemenswaardig tijdverlies, de indruk van een geanimeerd gesprek te wekken.

Lachend keek ze naar Erin. ‘Weet je nog dat we naar de ijssalon gingen waar jij twee ijsjes na elkaar at?’

Ze verwacht me met een ander, dacht Erin. Hoe vleiend.

Marika legde haar hand op Hanna’s arm. ‘Ik heb het gehoord van je man. Dat is een zware pil om te slikken.’

Erin staaarde naar Marika’s linnen jurk. Oogstrelend zachtgroen, perfect gesneden. Net als vroeger droeg ze die dure kleding met het air of ze een hoes omhad die ze het liefst zou afstropen en vervangen door een sportoutfit. Ze was getrouwd met een tropenarts. ‘Vier zoons, ik heb wat af gevoetbald!’

Ze drukte hun allebei een kaartje in de hand. Op ieder gewenst moment zouden de deuren van haar woning voor hen openstaan. ‘Doen hoor!’

En meteen was Marika alweer iets groens, dat her en der glimlachend in de menigte verdween.

‘Vriendelijk, maar onaanraakbaar,’ zei Erin.

Hanna bekeek het kaartje. ‘Waar slaat dát nou op?’

‘Ze denkt nooit over zichzelf na.’

‘Ik bedoel: Wat zoekt ze in Oud-Eijsden?’

‘Ze wil ook niet over zichzelf nadenken.’

‘Oud-Eijsden in Oud-Eijsden.’

‘Twee ijsjes,’ zei Erin.

‘Een kasteel!’

‘Ik en twee ijsjes!’

Erin voelde haar hals gloeien en toen ze naar Hanna keek zag ze rossige cirkels met kleine adertjes erin op Hanna’s bleke wangen. Daar stonden ze weer, geëpateerd door de geur van het oude geld. Diep ademhalen.

‘Daar hebben we Erin de Jong! En Hanna Vreugde!’ schalde een zware vrouwenstem.

‘Laten we even kletsen!’

Hanna en Erin werden ingesloten door de plooiënrijke sjaals van de forse zusjes Van der Made. ‘Zeg op! Hoe is het jullie vergaan!’ gebod Elise van der Made.

Hanna vertelde over haar studie sociologie en haar huidige heerlijk rustige baan op de administratie van een universitaire instelling, de vakgroep Natuurkunde. Schilden omhoog, dacht Erin. Klaar voor de strijd. Zij zijn misschien de dochters van twee artsen en zelf allebei arts. Ik ben ook iemand.

‘O ja?’ glimlachte Elise van der Made. ‘En jij, Erin?’

‘Engels gestudeerd. Ik werk nu als vertaalster. Een vreemde carrière gemaakt.’

‘O ja?’ zei Elise weer.

‘Ik heb alles zelf moeten bevechten. Geen gespreid bed zoals jullie.’ Het lege koffiekopje in haar hand begon te trillen. Je hoorde het gerinkel. Snel legde ze haar andere hand erop.

‘Interessant,’ zei Marianne van der Made. ‘Hebben jullie partners, kinderen?’

Hanna begon met een sombere stem over de dood van Huib. ‘Niemand die het niet zelf heeft meegemaakt kan zich voorstellen...’

De zussen knikten als kalme runderen. Erin deed een paar zijdelingse passen die haar uit de groep bevrijdden en bracht haar koffiekopje naar de balie. Eindelijk alleen. Behoedzaam keek ze het strijdperk rond.

‘Ben jij Erin de Jong?’ Een volslanke vrouw in een rood mantelpak stond ineens naast haar. Dit was de echte Vivienne Toebosch, geen twijfel mogelijk. Die meewarige blik, die meelevende stem. Ze had koperkleurig haar, dat in punten op haar wangen en voorhoofd lag en had iets weg van een corpulente elf.

‘Hoe gaat het met jou?’ vroeg Erin.

‘Goed. Boeiend werk, geen kinderen, jammer en gelukkig genoeg. Veel vrienden.’

‘Jij woonde toch in zo’n hoge witte villa met vier trappen?’ vroeg Erin.

‘Vier, ja.’ Vivienne knikte viermaal met haar hoofd.

‘En drie badkamers?’

‘Goed onthouden.’

‘En je lachte me uit omdat wij drie kamers hadden?’

Erin wist ineens niet wat ze met haar armen moest doen.

‘Hoe kom je daar nu bij?’ Vivienne keek haar aan met licht opgetrokken neusvleugels, alsof ze iets smerigs rook. Diep ademen. Stilte inlassen.

De vrouw met het elfenhaar monsterde onbewogen de menigte. Kalm blijven. Je stem laag houden. Doen alsof je een rol speelt.

‘Ik vond dat erg kwetsend,’ zei Erin.

Vivienne keek haar verbaasd aan.

‘Want ik was niet minder dan jij.’ Goed zo. Ontspan. ‘Er was geen enkele reden om...’

‘Ciao! Salut!’ riep een hoge stem ergens rechts van hen.

Viviennes blik schoot opzij.

‘Daar hebben we Vivienne! Come sta?’

Angelique Spanjaard. Nog steeds lang en blond. Ze legde haar rechterarm om de schouders van Vivienne en blikte vanonder haar wimpers. ‘En Erin ook.’

‘Je ziet er goed uit!’ riep Vivienne te hard.

‘Ik ben net terug uit Megève.’

‘Megève?’

‘Haute-Savoie.’

‘In die buurt had ik vorig jaar een skiongeluk.’ Vivienne vertelde met veel omhaal over een knie.

Ik ben mooi, dacht Erin bezwerend. Allerlei mannen vinden dat. Joost vond het, de jongens vóór hem en de mannen na hem. Mooier dan Angelique. Het is alleen haar grote bek, haar arrogante blik. Verbeten positief denkend verschrompelde ze tot ze een meisje van dertien was, dat onhandig de ouderwetse bruin leren schooltas op haar heup droeg. Wat deed ze hier, zo dicht bij dit tweetal. Dat was vroeger onbestaanbaar. Ook in de klas. Vooraan, vlakbij de leraren, zaten Angelique Spanjaard, Karel-Jan Westerhout, Jan-Kees Boekhoven, Marika Wittenberg, Vivienne Toebosch en nog een stuk of zes anderen. Dat waren de leerlingen tegen wie de docent praatte en grapjes maakte. Daarbuiten, als aan de rand van een vervagende foto, zaten kinderen als Hanna en Erin. Ze kregen een beurt op hun tijd, maar als je de leraar buiten de klas zou vragen wie Erin de Jong was, zou zijn blik zoekend worden, zijn antwoord uitblijven.

Angeliques jurk – een miskleun met het patroon van een pauwenstaart – en de eeuwige slavenarmband om haar knokige pols, bezorgden Erin braakneigingen.

‘Heia! Onze school!’ joelde Angelique. ‘Lachen! Dat was nou echt een groot feest. De mooiste tijd van je leven.’

‘Meen je dat?’ Erin staarde strak naar Angeliques paardengezicht.

‘O ja! Jij niet dan?’

‘Ik vond het verschrikkelijk.’

‘Hebben wij jou gepest?’

Kalm zijn. ‘Ja.’

‘Erin toch! Wat deed ik dan?’

‘Lachen... en eh je rolde met je ogen.’ Zweet prikte onder haar oksels.

Angelique trok haar wenkbrauwen op. ‘Haha! Daar kan ik me niets van herinneren. Dat waren gewoon grapjes.’

Kalm. ‘Voor mij waren dat geen...’

‘Maak je niet druk,’ zei Angelique. ‘Hebben jullie trouwens Karel-Jan Westerhout gezien? Wat is die jongen weinig veranderd!’

Vivienne en Angelique probeerden de aandacht te trekken van een man met flaporen.

‘Karel-Jan!’ Angelique sprong wenkend omhoog.

Karel-Jan Westerhout had een rood gezicht. Hij droeg een antracietkleurig pak met een vest, waarop het soepele gouden kettinkje van een zakhorloge slingerde.

‘Zo, dames!’

‘Karel-Jan!’ zei Vivienne ferm. ‘Je bent nog even massief als vroeger. Net een dukdalf!’

Angelique leunde op Karel-Jans schouder ‘Wat hebben we gelachen! Toen we midden in de nacht in de Bergse plas zwommen, met kleren aan! En jij droeg toen al een pak met das!’

‘Ja, heftig.’ Karel-Jan grijnsde trots. Hij sloeg zijn armen over elkaar voor zijn borst, ging wijdbeens staan en duwde zonder dat hij het merkte Erin de kring uit. Op haar linkerkuit kriebelde iets, het gevoel van een afzakkende kniekous.

Ze draaide zich om, deed een paar stappen naar rechts en werd nog onzichtbaarder dan ze al was. Transparant als een geest liep ze over het linoleum van een gang en kwam pas weer bij bewustzijn voor een groot wandkleed. Trillend staarde ze naar de veelkleurige silhouetten van dunne, rommelig opgenaaide stof. Welke idioot maakte zoiets, een ex-leerlinge die zich artistiek voelde? Ze zou de hele school met zijn ballonnen en zijn hooghartige reünisten willen opblazen. Alles werd alleen maar erger. Het mysterie rond deze lieden van de schone schijn viel niet te ontrafelen zolang ze zelf geen enkele bereidheid toonden ergens over na te denken. Het was zoiets als *Das ewig Weibliche*, of iets van mannen waar je nooit achter kwam. Iets wat iedereen die bij de club hoorde angstvallig geheim hield. Macht, het was gewoon macht.

Ze hoefde die macht niet eens. Ze wilde alleen dat iemand zou luisteren. Zo erg was het toch niet, om je een paar minuten in haar verhaal te verdiepen?

Opeens drong er een droge, prettige geur tot haar door. Mannelijk. De lucht van een schoon en goed gestreken overhemd. Sexy.

Langzaam draaide Erin zich om.

‘Goedemiddag,’ zei de man met de blikkerende bril en het blauwe pak, die in de scheikundegang naar haar gestaard had. ‘Volgens mij kennen wij elkaar. U bent toch Erin de Jong?’

Haar woede zakte weg als water door een zeef. Het lukte haar zelfs om te glimlachen. ‘Sorry, ik... even denken.’

Hij keek haar strak aan. ‘Wel?’

Ze schudde glimlachend van nee.

‘Kom.’

Zijn hand raakte licht haar elleboog. Met zachte druk troonde hij haar mee naar de ramen die uitzagen op de achtertuin van gras, omzoomd met struiken. In de zomer kregen ze er een enkele keer les, als de bijdehante meisjes uit de klas een docent wisten over te halen. Maar nu voerde deze aantrekkelijke heer haar daarheen. Zoals zelfverzekerde mannen vroeger deden, in boeken, dacht ze vluchtig. Hij leek wel een beschermengel.

Heaven, I'm in heaven, zong iemand in haar hoofd.

Erin streek haar haren naar achteren. De dikke brillenglazen gaven hem een betrouwbare uitstraling. Dioptrie min 10, schatte ze.

‘Zegt de naam Pieter Groenendaal je iets?’ Zijn manier van spreken was buitengewoon beschaafd. Hanna zou zeggen bekakt.

Ze maakte een geluid om hem te laten weten dat ze nadacht. Ze had die naam beslist eerder gehoord. Maar waar?

‘Ik ben van lang geleden. De lagere Montessorischool.’

Een lucht van potloodslijpsel. Hoge ramen. Gispn bollampen aan staven. Rode en blauwe bakken met aardrijkskunde- en geschiedenistaken, die je bij de juf aan haar tafel moest komen opzeggen, waarna je een paraaf kreeg op een kaart en als beloning het geparafeerde vakje mocht inkleuren met kleurpotlood. Erin zag een jongen aan een tafelblok, in het deel van de klas waar ze nooit kwam.

‘De andere groep?’

‘Inderdaad. Ik zat een niveau lager dan jij, tot mijn ergernis. Ongunstig jarig.’

De lagere school was prettig geweest tot en met de vijfde klas. In de zesde kregen ze juf Boon. Er verscheen een enorme boezem in haar herinnering. Ze hoorde weer de commandostem van juffie, zoals sommige kinderen het dragonder liefkozend noemden. Juffie, blozend van ijver voor het kroost van chirurgen, diplomaten en havenbaronnen.

‘Erin, kijk waar je loopt. Rechtop.’

Bij juf Boon ging je vanzelf krom lopen. Erin kreeg van haar de taak om op vrijdagmiddag de vuile handdoeken op te halen bij de drie verschillende locaties van de school, een klus die een uur lestijd kostte. Ze was immers toch bestemd voor het huishoudonderwijs.

‘Herinner je je het geschiedeniswerkstuk?’ zei de man die Pieter heette.

‘Geschiedeniswerkstuk.’ De donkere ogen van juf Boon, onder het kortgeknipte haar, keken alert de klas rond. ‘We gaan samenwerken aan een geschiedeniswerkstuk. De vijfdeklassers wijzen een zesdeklusser aan en die gaat hen helpen om...’

Erin, twaalf jaar oud, rilde. Ze legde haar hand op tafel en duwde haar wijsvinger in een leeg elastieklusje van haar etui. Een afschuwelijker plan kon juf niet bedenken. Erin werd natuurlijk als enige zesdeklusser niet gekozen. Dat stond vast. Ze was immers raar, tussen kinderen die thuis grote tuinen hadden en niets wisten van de polletjes speenkruid die zij op zondagochtend met haar ouders uitstak in een weiland, om ze vervolgens in een bakje op de vensterbank te zetten.

Wat moest ze doen als de anderen aan hun werkstuk werkten? Nog meer handdoeken ophalen? Hoe moest ze kijken als ze straks niet gekozen werd? Ze ademde diep in en maakte zich op voor een onverschillig lachje.

‘Erin.’

Wie zei dat? Wie koos haar? Het was Pieter Groenendaal, een jongen met een bril, die ze alleen bij naam kende en met wie ze nog nooit een woord had gewisseld. Ze was uitgekozen. Vijf angstige minuten verwachtte ze dat ‘juffie’ het zou verbieden. Maar dat gebeurde niet. Een paar weken lang werkten Pieter en Erin samen aan hun tien bladzijden tellende verhandeling vol plaatjes en teksten over Willem van Oranje. Ze was niet trots op het eindresultaat. Het project leerde haar vooral dat samenwerken lastig was, zeker met een jongen die steeds naar je staarde en allerlei vragen stelde. Zo kwam hij erachter dat ze in een verre buitenwijk woonde en dat zij thuis geen auto hadden.

Thuis dacht ze nooit aan Pieter Groenendaal, hoewel haar moeder een boek over Willem van Oranje uit de bibliotheek haalde dat erg spannend was. Ze las het liggend op haar bed, dweeptte met Willem maar vergat Pieter. Haar wereld was niet groter dan haar hoofd. Af en toe keek ze op en zag door de glazen balkondeur heen kinderen buiten spelen, rond de zandbak achter hun flat. Twee meisjes hadden een hoelahoep, die Erin niet kreeg omdat hij ‘vulgair’ was. Net als de man die op zondagochtend met een omgebouwde brommer op het plein voor hun flat stond te bellen.

Verlangend keek Erin naar het laadbakje van de man, waarin het vrolijke weekblad Donald Duck lag naast pakjes roze bazooka kauwgom.

‘Mag ik iets?’

‘Dat doen we maar niet.’

Spijtig keek Erin door het raam, terwijl haar moeder iets zei over ‘vulgair’ en ‘kapitalistisch.’

De flat had betonnen ribbels op borsthoogte. Als je er met je hand langs streek terwijl je liep, kreeg je een grappig trileffect. Soms voerde ze haar hand de hele flat rond en dan zag ze hoe vulgair het er uitzag bij de andere zandbakken en portieken. Mensen sleepten hun meubilair naar buiten. Ze lieten de gemeenschappelijke kelderdeur openstaan. De kinderen liepen in en uit. Erins moeder waakte over hun kelder en zandbak. De acht gezinnen in hun portiek sloten de deuren en maakten de trap iedere week schoon.

Maar nu was alles anders. Haar hoofd de wereld, kom nou! Ze was volwassen en op ontdekkingsreis naar haar verleden. De man tegenover haar mocht dan de geijkte blauwe blazer en gestreepte das dragen, hij had een prettige, bijna erotische uitstraling. Ze kreeg de neiging om Pieter Groenendaal te omhelzen. Snel onderdrukte ze haar impuls. ‘Ik weet het weer! Willem van Oranje! En jullie hebben me een keer opgehaald. Dat was erg aardig van je moeder, ik woonde heel ver van school.’

Om hen heen gonsden de stemmen van reünisten. Aan de rand van haar blikveld zag ze Hanna praten met een kleine man in een spijkerjack.

Bij het kerstfeest van dat jaar reed de moeder van Pieter Groenendaal naar Erins wijk, om haar een lift te geven. Ze droeg die avond een wollen jurk die ze thuis voor de spiegel al sloom vond en voor het eerst een panty. Ze schaamde zich voor beide, en dacht er de hele tijd aan hoe afschuwelijk het voor Pieters moeder moest zijn om helemaal naar Randwijk te komen. Gelukkig kwam papa haar na afloop ophalen met de bus en de fiets.

‘Waar woon je tegenwoordig?’ vroeg Pieter.

‘In Amsterdam.’ Ze rook seringengeur.

‘Getrouwd? Kinderen?’

‘Gescheiden. Een dochter.’

‘Ik ook,’ zei Pieter. ‘Gescheiden. Twee volwassen kinderen. En woonachtig in een provinciestad. Amersfoort.’

Hij bleef haar aankijken met een vaag lachje, alsof hij meer verwachtte: herinneringen, anekdotes. Wat wist ze nog van hem? Niets. Het leek wel of hij alleen bestond uit het moment waarop hij haar uitkoos als werkstukmaatje, een paar flitsen van tafels in de gang met knipsels, en die eindeloze autotocht op de achterbank van zijn moeder. Ook tijdens dat bewuste kerstfeest, de versierde boom in de gymzaal, zingen, een kerstspel, zag ze hem niet tussen de andere kinderen zitten. Hij leek uit haar geheugen gewist te zijn.

Verderop liepen Hanna en de man in het spijkerjack samen naar de bar. Hanna stak boven de man uit.

‘Weet je het niet meer?’

Ze schudde aarzelend van nee.

Pieter wees vluchtig om zich heen. Zijn hand was stevig en slank. ‘Ik had ook het genoegen hier op het lyceum te zitten. Een klas lager dan jij, door het al genoemde verjaardags-euvel. Desondanks hebben we een keer met elkaar gedanst.’

Hij keek haar recht aan, maar kneep zijn ogen een beetje dicht. De herinnering sprong op in haar hersenpan en duwde de haartjes van haar armen omhoog. Gedanst! Dat was het!

Een volle aula. De vijfde- en zesdeklassers van gymnasium en HBS waren aan het swingen. Een enkel stelletje schuifelde, buiten het zicht van de waakzame conrector. Aan de rand dansten de jongere kinderen, vaak in houderige poses. De jongens in colberts, de meisjes in feestjurken met een strak lijfje en een wijde rok. Pieter was precies even lang als Erin. Hij hield haar vast om haar middel. Af en toe vroeg hij iets: of het leuk was in de tweede klas, of ze Latijn had. Erin voelde de schouder van zijn colbert, een opgevulde schijf, onder haar hand. Ze wist helemaal niets te zeggen tegen Pieter van de lagere school. Hij zat in de eerste. Toch kreeg ze het warm, als ze er aan dacht hoe dichtbij hij nu was. Nog geen dertig centimeter zat er tussen hun lichamen. Stel je voor dat ze geen kleren aan hadden. Hij geen colbert en grijze broek en zij niet de roze jurk die haar moeder had genaaid. Erin was het liefst alleen geweest, om zich helemaal aan dit hete gevoel over te geven.

De conrector stapte het podium op en kondigde het laatste nummer voor de eersteklassers aan. Die moesten om elf uur naar huis. De schoolband speelde *This Boy* van The Beatles.

Erin kneep hard in de verwarmingsbuis waartegen ze leunde. De herinnering veroorzaakte een onhoorbaar gekreun in haar keel. Het geroezemoes van de reünisten leek van heel ver weg te komen. Ze staaarde naar Hanna en de man in het

spijkerjack. Naast haar stond Pieter Groenendaal, volwassen, keurig gekleed, zelfverzekerd, zijn blik op haar gericht. Ze moest iets zeggen. Nu.

‘Ik schaam me dood, achteraf.’

Pieter Groenendaal glimlachte. ‘We waren jong, laten we onszelf niets kwalijk nemen’
‘Maar ik vond het dansen wel erg spannend. Op een bepaalde manier. Dat herinner ik me ineens heel goed.’

‘Aha.’ Hij glimlachte nu echt. Een hete golf schoot door haar lichaam. Alweer moest ze zichzelf ervan weerhouden om deze aantrekkelijke man in een redeloze impuls te omhelzen. Als compensatie voor gemiste kansen. Omdat ze vroeger te verlegen was geweest, te geremd om te genieten, te ernstig voor een experiment. Kom terug en dans met mij!

Maar ze moest zich inhouden. Er straalde prestige van hem af. Deze man was veel te chique voor haar en hij had stellig geen Paulien. Hij werkte hard in een of ander hoog beroep, misschien wel directeur van een belangrijke maatschappelijke organisatie, of anders lid van de ondernemingsraad van een groot bedrijf, zo niet een multinational.

Weg met de aandriften, naïef gedoe, verlangens. Op reünies sprak je met onbekenden die uit andere levenssferen kwamen. Je gaf je vol passie bloot, maar draaide je je om, dan was je al vergeten tegen wie en waarover. De reünie was het drogbeeld van de sociale omgang. Een zinsbegoocheling. Voor deze man, die zo vriendelijk naar haar keek, bestond er geen enkele reden om zich buiten de school bezig te houden met een vrouw die het lyceum had bezocht gewapend met het moederlijke advies ‘Zeg maar dat wij HBS hebben, als kinderen er naar vragen.’

Hij keek haar nog steeds aan met een glimlach, die maakte dat ze zich zowel volwassen voelde als een meisje van dertien. Misschien had hij hetzelfde. Een soort magie, alsof je in een tijdmachine zat, waar je nooit meer uit wilde. Helaas liep er net een luidruchtig groepje dames en heren voorbij, sommigen met een glas in de hand. Een vrouw met een witte stola riep op bekakte toon. ‘Piéter, kóm je, we gaan een klassenfoto maken!’

‘Ja,’ zei Erin haastig. ‘Dan moeten we maar...’

Pieter wuifde geruststellend naar de stolavrouw, maar bleef waar hij was. Hij keek Erin aan met zijn glimlach.

‘Goed om te horen dat je het dansen waardeerde indertijd. Voel je er voor om deze onverwachte ontmoeting een keer voort te zetten, op een terrasje bijvoorbeeld?’

Ze registreerde met gêne de opkruipende warmte in haar hals. Waarom kon ze nooit normaal doen in deze school, dit was toch precies wat ze wilde?

Boven de bar begonnen spots te gloeien. In de zijbeuk sprongen met ballonnen versierde neonbuizen aan, die de rijen witte kluisjes lieten glanzen. Een vrouw met een bessenrode blazer op een geruite rok stond in de conciërgeloge en riep om dat bezoekers die voor veertig euro een dinerbon hadden besteld naar de aula mochten. Erin bleef tegen de verwarming geleund staan, terwijl de meute langs haar trok. Sneller, veel sneller dan die rij koutende mensen gingen haar gedachten. Wat een resultaat. Joost moest eens weten. Ze had twee dates lopen op het moment, die allebei iets met haar wilden. Weliswaar was Berend, een leraar met een caravan, haar iets te burgerlijk, en Roel, een kunstenaar die wijn serveerde in naar verf ruikende bekers, iets te rommelig, maar ze telde nog mee. Een warme gloed trok via haar maag naar onderen en naar boven, door haar hele lichaam. Pieter was een sexy man. Dat beschaafde, die geur. Licht bedwelmd staarde ze in het niets. Ze had zomaar haar telefoonnummer gegeven aan deze heer van de onbereikbare kant, daarmee een gesprek met Vivienne of Angelique overbodig makend. Ze had boven verwachting gescoord. Wat zou Paulien zeggen?

Vanuit de bewegende massa kwamen Hanna en haar gesprekspartner tevoorschijn. Kalm nu. Schouders laag, diep in- en uitademen. De kleine man naast Hanna oogde bekend en zodra hij zijn mond opendeed wist ze het weer. Nico van Dijk, de jongen die indertijd naar Afrika was vertrokken als ontwikkelingswerker. ‘Pinda’s, aubergines’ hoorde Erin hem nog net zeggen.

Hanna had kleur op haar wangen gekregen. ‘Nico is teruggekomen, na dertig jaar Afrika.’

‘Ik had het handiger moeten plannen,’ zei Nico van Dijk. ‘Twee jaar, drie jaar, daarna retour en hier carrière maken bij een bedrijf. Uiteindelijk werden het er dertig.’

‘Ik vind het fantastisch dat je zo lang bent gebleven!’ Hanna keek met glanzende ogen op hem neer.

Erin vertelde werktuigelijk een paar levensfeiten. Haar gedachten dwaalden af naar Pieter Groenendaal. Pas toen ze studeerde ontdekte ze dat sommige mannen haar mooi vonden. Misschien was Pieter wel de eerste geweest...

In de trein terug was het rustig. Hanna leunde met haar hoofd tegen de zijwand.

‘Nico en Afrika, ik wist het meteen weer. Wat een verademing, iemand tegenkomen die idealen heeft en er helemaal voor gegáán is. Eén persoon op die hele school van ons. Zijn vader was loodgieter.’

Door de vuile treinruiten zag je verlichte en onverlichte ramen voorbischieten, een snelweg, de wereld. De hele zinderende schokkende wereld. Inclusief Hanna’s droom over Afrika als een continent vol mensen die naar hulp en steun snakten. Inclusief Andou, haar Ivoriaanse bijleslerling. Erin verheugde zich plotseling heftig in het feit

dat hij bestond, zijn vorderingen en haar kleine bijdrage aan zijn welzijn. Ze kon de oorlog niet uit hem halen, maar ze leerde hem wel 't kofschip. Zo zou ze het aan Pieter vertellen bij hun volgende ontmoeting. Het leven was mooi.

‘Heel jammer dat Nico is teruggekomen,’ zei Hanna.

Erin pakte een spiegeltje uit haar tas en werkte haar lippenstift bij. Joost leek iemand van een andere planeet ineens. De therapie begon te werken.

‘Het was onmogelijk om met Angelique en Vivienne te praten. Wat een vreselijke vrouwen.’

‘Als ik het durfde zou ik zo gaan, naar Afrika,’ zei Hanna.

‘Ik hoef ze nooit meer te zien.’ Erin stopte het spiegeltje in haar tas. ‘Maar de man met de bril wil een afspraak maken.’

Hanna fronste haar wenkbrauwen. Met haar toegeknepen ogen boven de flinke neus leek ze op een slimme papegaai. ‘Die bal? Waarom in godsnaam?’

Erin probeerde niet te glimlachen. Hoe vertelde je Hanna over de roze wolk en het gevoel opgetild te worden, schoongewassen? Ze zou het niet begrijpen.

‘Ik vond hem aardig.’

‘Vertel hem alles, als hij zo aardig is. Vertel hem over mijn moeder die een cursus Engels ging volgen, om haar ego op te krikken tegenover haar kinderen. Laat het hem weten, die aardige man.’

‘Hij heeft iets. Prettig, aantrekkelijk.’

‘Terwijl zij mijn fietsventiel pikten, Angelique en die hele zooi. Zeg hem dat ook.’

De trein stopte op een klein station. Er stapte niemand in of uit.

‘Ik zie wel.’ Erin staarde uit het treinraam, waar de maan een prachtig, helder schijnsel wierp op een groepje bomen.